

**DANIELA BERECHET
GENȚIANA BERECHET**

**LIDIA COSTACHE
JEANA TIȚA**

ANTRENAMENT PENTRU PERFORMANȚĂ

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Clasa a IV-a

CUPRINS

Partea I

Alfabetul limbii române. Vocale. Consoane. Corespondența dintre literă și sunet ...	6
Cuvântul. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe	9
Relații de sens între cuvinte	13
Semnele de punctuație	17
Propoziția enunțiativă, exclamativă, interogativă. Propoziția afirmativă și negativă. Propoziția simplă și propoziția dezvoltată	22
Scriere corectă	25
Subiectul	30
Predicatul	33
Substantivul	36
Adjectivul	40
Verbul	44
Pronumele	49

Partea a II-a

Toamna e o... școlăriță	54
Prieteni de la distanță	58
Minciuna și lenea se pot lecuși	63
În lumea basmelor	67
Frumusețea anotimpurilor	71
O fetiță în noaptea de Ajun	75
Surpriza	78
Un dar binemeritat	83
A fost odată un împărat... ..	86
Un vis neobișnuit	90
Dorințe neîmplinite	95
Legenda ghiocelului	99
Izbânda lui Greuceanu	103
În unire stă puterea	108
O întâlnire neașteptată	112
Fapte și urmări... ..	116
Întâlnire emoționantă	120
Animale la plajă	125
Vara	130

Competențe generale și specifice vizate

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

- 1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 1.5. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral, indiferent de perturbările de canal

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

- 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/dintr-un film/ a unui personaj imaginar, urmărind un set de repere
- 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

- 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 3.6. Manifestarea interesului pentru lectura literară și de informare

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

- 4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital
- 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste dintr-un film/desen animat/a unei activități/a unei întâmplări imaginate/trăite
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

Alfabetul limbii române. Vocale. Consoane.

Correspondența dintre literă și sunet

1 Completează enunțurile date.
Alfabetul limbii române este totalitatea _____ folosite în scrierea limbii _____.

Conține _____ litere, folosește 26 de caractere ale alfabetului _____, iar alte cinci caractere au luat naștere prin aplicare de semne _____ (â, î, _____).

2 Scrie în ordine alfabetică toate cuvintele din fiecare vers de mai jos.

„Dii, rachetă năzdrăvană,

Cal cu tălpi și fără coamă!

Dii, racheta mea din lemn,

Zbori așa cum te îndemn.”

(Daniela Caurea, „Săniuța”)

3 Încercuiește litera seriei în care toate cuvintele sunt scrise în ordine alfabetică.

a) Aura, alună, mere, mure, marmeladă;

b) balon, bidon, bloc, bomboană, brad;

c) cireșe, mere, pere, nuci, alune, zmeură;

d) mare, miere, mure, mere, morcovi, mesteacăn.

4 Notează câte trei cuvinte care conțin vocale duble.

• ii → _____

• ee → _____

• oo → _____

• uu → _____

5 Dă exemplu de opt cuvinte care conțin consoane duble.

_____
_____

6 Urmărește exemplul și completează casetele, pentru celelalte cuvinte.

cămilă	3 vocale	sculptor	□ vocale	elevă	□ vocale
CVCVCV	3 consoane	□	□ consoane	□	□ consoane
televiziune	□ vocale	geografie	□ vocale		
□	□ consoane	□	□ consoane		
București	□ vocale	România	□ vocale		
□	□ consoane	□	□ consoane		

7 Scrie în casete DA, dacă apreciezi că răspunsul este corect, sau NU, dacă este incorect.

În cuvântul **căprioarei** sunt:

- a) multe vocale decât consoane;
- b) multe consoane decât vocale;
- c) tot atâtea vocale câte consoane.

8 Încercuiește cuvintele în care numărul sunetelor este mai mare decât numărul literelor: **calculator, explorator, definiție, erou, examen, pix, vocală, consoană, xerox, sunet, literă, explicație.**

9 Grupul de sunete [cs] se poate scrie **cs** sau **x**. Completează spațiile cu alte exemple.

cs
micsandă

x
pix

_____		_____
_____		_____
_____		_____

10 Cum pronunțăm litera **x**, în cuvintele de mai jos? Unește corespunzător.

excursie	examen	fix	xerox
	cs	gz	
exercițiu	exemplu	exact	explicație

- 11** Urmărește cu atenție exemplele rezolvate, pentru a înțelege fiecare situație. Completează apoi informațiile potrivite, pentru exemplele din dreapta.

ceapă $\begin{cases} 5 \text{ litere} \\ 4 \text{ sunete} \end{cases}$

cere $\begin{cases} 4 \text{ litere} \\ 4 \text{ sunete} \end{cases}$

cerneală $\begin{cases} \square \text{ litere} \\ \square \text{ sunete} \end{cases}$

ghiveci $\begin{cases} \square \text{ litere} \\ \square \text{ sunete} \end{cases}$

gheată $\begin{cases} 6 \text{ litere} \\ 4 \text{ sunete} \end{cases}$

unchi $\begin{cases} 5 \text{ litere} \\ 3 \text{ sunete} \end{cases}$

geamantan $\begin{cases} \square \text{ litere} \\ \square \text{ sunete} \end{cases}$

chiar $\begin{cases} \square \text{ litere} \\ \square \text{ sunete} \end{cases}$

- 12** Notează, mai jos, cum se pronunță corect fiecare cuvânt dat.

scriu	pronunț
eu	[ieu]
el	
ea	
ele	
ei	

scriu	pronunț
ești	
este	
e	
eram	
erai	
erați	
erau	

- 13** Lucrați în perechi. Ce substantive puteți da ca exemple, pentru a corespunde schemelor de mai jos?

CVCVCV →

VCVCVCC →

CVCCV →

CVCVCVC →

- 14** Scrie, în casete, numărul cuvintelor ce denumesc imaginile date, astfel:

- a) cuvinte care conțin mai multe consoane decât vocale;
 b) cuvinte care conțin mai multe vocale decât consoane;
 c) cuvinte care conțin același număr de vocale și de consoane.

Cuvântul. Silaba.

Despărțirea cuvintelor în silabe

- 1 Citește cu atenție textul de mai jos și rezolvă sarcinile date.

„Și după ce se strâmbă la urâtul, se spânzură iar cu amândouă mâinile de vergeaua de alamă și scoate iar capul. Dar n-apucă să răspundă ceva urâtul, și mititelul își retrace îngrozit capul gol înăuntru și-ncepe să zbiere.

— Mamițoo! Mam' marea! Tantii!”

(I.L. Caragiale, „D-I Goe...”)

- a) Primul enunț este alcătuit din cuvinte.
- b) În al doilea enunț există cuvinte.
- c) Cuvântul care denumește o ființă, format din patru silabe este _____.
- d) În gruparea **n-apucă** sunt cuvinte și silabe.
- e) Subliniază toate cuvintele care denumesc acțiuni.
- f) Despărțirea corectă în silabe a cuvântului **amândouă** este: _____.

- 2 Descoperă și notează cuvintele ascunse din **cercetează**.

_____

- 3 Care este cuvântul folosit deseori de magician, format din 11 litere?

Este vorba despre _____.

- 4 Scrie Da sau Nu, în funcție de valoarea de adevăr a răspunsului. Pentru a te verifica, consultă DEX-ul.

Este **electroglotospectrografie** un cuvânt pe care îl întâlnim în limba română?

Răspuns:

Cuvântul este format din litere.

- 5 Există, în limba română, și cuvinte formate din mai mult de 30 de litere. Cei mai mulți astfel de termeni sunt din domeniul medicinei, referindu-se la boli sau diverse elemente. Caută un astfel de cuvânt, folosindu-te de internet. Notează-l mai jos.

_____

- 6 Notează o propoziție formată din cinci cuvinte, toate formate numai din vocale.

_____

7 Scrie o propoziție formată din șase cuvinte, toate având ca literă inițială **m**.

_____

8 Formează, din toate silabele, un cuvânt.

le

zi

te

u

vi

ne

Cuvântul găsit este _____.

9 Există cuvinte formate numai din consoane? Bifează răspunsul corect.

DA ☐

NU ☐

10 Lucrați în grupe de câte trei elevi. Precizați cât mai multe cuvinte de o silabă formate dintr-o singură vocală.

_____
_____

11 Descoperă 20 de cuvinte care se pot forma folosind litere din cuvântul **CUVÂNT**, cu atenționarea că **Â** poate fi și **A** (ca la rebus).

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

12 Desparte în silabe cuvintele:

exact →

expediție →

există →

explicație →

executăm →

experimentează →

exemplu →

explorează →

Ce ai observat? Poți stabili două reguli pentru despărțirea acestor cuvinte în silabe?

Te ajut: **exact** → **e-xact**

V V V V

Regula 1: Dacă într-un cuvânt „x” se află între două vocale, _____.

Regula 2: _____.

13 Încercuiește litera corespunzătoare seriei în care toate cuvintele sunt despărțite corect în silabe.

- a) co-pii-i, fii-ca, fiin-ța, punc-tu-a-ți-e, ac-ci-den-tul;
- b) co-pi-ii, fi-i-ca, fi-in-ța, pun-ctu-a-ți-e, ac-ci-den-tul;
- c) co-pi-ii, fii-ca, fi-in-ța, punc-tu-a-ți-e, ac-ci-den-tul;
- d) co-pii-i, fi-i-ca, fi-in-ța, pun-ctu-a-ție, ac-ci-den-tul.

14 Desparte în silabe cuvintele:

sculptură →

jertfă →

aer →

alee →

ticsit →

lincșii →

sendviș →

poet →

constructor →

unghie →

15 Bifează varianta recomandată de despărțire în silabe, pentru fiecare cuvânt de mai jos.

dezechilibru $\begin{cases} \text{de-ze-chi-li-bru} \quad \square \\ \text{dez-e-chi-li-bru} \quad \square \end{cases}$

inegal $\begin{cases} \text{in-e-gal} \quad \square \\ \text{i-ne-gal} \quad \square \end{cases}$

dezamăgire $\begin{cases} \text{de-za-mă-gi-re} \quad \square \\ \text{dez-a-mă-gi-re} \quad \square \end{cases}$

subliniat $\begin{cases} \text{su-bli-ni-at} \quad \square \\ \text{sub-li-ni-at} \quad \square \end{cases}$

16 Scrie NU în dreptul despărțirilor care trebuie evitate la capăt de rând.

cer- neală	a- cuarele	e lice-	ță feti-	I.L. Caragiale
____	____	____	____	____
du- te	Bucu- rești	UNES- CO	i- real	pro- cur
____	____	____	____	____

17 Ce cuvinte, dintre cele de mai jos, nu se recomandă a fi despărțite în silabe, la capăt de rând? Colorează-le cu roșu.

îngrijorată

excursie

sarmale

nebun

curcă

curte

- 18** Alege un cuvânt format din patru silabe și altul format din cinci silabe, astfel încât cu fiecare silabă din cuvânt să poți începe cuvinte noi.

Exemplu: vioara → **vi**-oa-ra

vi-ne, **Vi**-vi-a-na; **Oa**-na, **oa**-me-nii; **ra**-che-ta, **Ra**-du

---

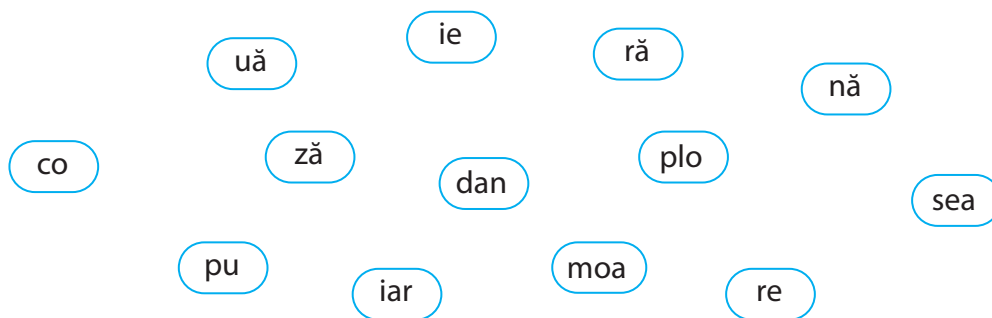

- 19** Doi frați au amestecat silabele unor cuvinte. Ajută-i să reconstituie cuvintele, apoi completează cerința.

Indicii:

- fiecare cuvânt conține un singur grup de vocale;
- silabele nu se repetă (nici în același cuvânt, nici în cuvinte diferite).

Ai găsit cuvinte, dintre care:

- cuvinte formate din două silabe;
- cuvinte formate din trei silabe.

Curiozități

- Cel mai lung cuvânt care conține numai două vocale este **transplant**.
- Cel mai scurt nume al unei localități din țara noastră este **Ip**, care se află în județul Sălaj.
- Cel mai lung cuvânt care începe și se termină cu o vocală, iar la mijloc are doar consoane este **înspre**.

Toamna e o... școlăriță

Citește cu atenție textul de mai jos și rezolvă cerințele date.

„Toamna e o școlăriță
Care poartă coroniță,
Are-n mână un penar
Și carnetul de școlar.

Toamna este vremea-n care
Sunt în floare crizanteme,
Când s-a dus vacanța mare
Și vreau iarăși să am teme.

Fără mine, școala mare
N-a fost, oare, plictisită?
După cum și tabla pare
C-a fost neagră, necăjită...

Clopoțelu-ntreaga vară
A stat într-un colț cuminte,
Bucuros el scoate iară
Clinchete ca mai-nainte.

Am intrat iar în viteză,
Ore lungi... și recreații,
Tare dor îmi e de-o teză!
Ce sătul sunt de distracții!

Toamna asta-i minunată,
Înflorită crizantemă,
Cartea-i nouă și curată,
Vreau urgent măcar o temă!

Dar aștept cu nerăbdare
De pe-acuma chiar, vă spun:
O vacanță – nu prea mare –
De la bunul Moș Crăciun!”

(Gabriela Gențiana Groza,
„Toamna școlăriță”)

- 1** Selectează, din a doua strofă, substantivele de genul feminin, numărul singular.

- 2** Notează, din text, substantivele comune ce denumesc obiecte specifice vieții de școlar.

- 3** Analizează gramatical cuvintele subliniate în text. Schimbă caietul cu colega/colegul de bancă și corectați-vă reciproc.

- 4 Se dau cuvintele: **plictisită, colț, aștept**. Pornind de la acestea, precizează alte două părți de vorbire diferite între ele, dar înrudite prin formă și înțeles cu primele.

- 5 Scrie enunțuri în care cuvântul **poartă** să aibă sensuri diferite.

- 6 Găsește cuvinte având același înțeles cu cel din text pentru:

școlar =

viteză =

colț =

urgent =

- 7 Înlocuiește fiecare expresie de mai jos cu un verb care să aibă același înțeles.

• a sta deoparte →

• a-i sta capul unde-i stau picioarele →

• a sta pe gânduri →

• a sta cu ochii pe cineva →

• a-i sta cuiva pe cap →

- 8 Scrie un enunț în care cuvântul **mine** să fie altă parte de vorbire decât în text.

- 9 Menționează cuvinte cu sens opus, față de înțelesurile din text pentru:

necăjită ≠

înainte ≠

întreagă ≠

urgent ≠

10 Justifică folosirea cratimei în scrierea a patru ortograme din poezie.

---

11 Încercuiește răspunsul corect. În construcția **Cartea-i nouă și curată, -i** este:
a) verb; b) pronume personal.

12 Notează alte cinci substantive sau adjective, respectând exemplul:

ne + răbdare = nerăbdare

---

13 Scrie câte litere și câte sunete există în fiecare cuvânt de mai jos.

clinchete → ___ litere, ___ sunete

urgent → ___ litere, ___ sunete

chiar → ___ litere, ___ sunete

Crăciun → ___ litere, ___ sunete

14 Selectează din text:

• un subiect exprimat prin pronume personal:

• un subiect exprimat prin substantiv:

---

15 Alcătuieste câte o propoziție simplă, în care să folosești cuvântul **toamna**, respectând schemele:

• P + S: _____

• S + P: _____

16 Alege din text:

• un adjectiv așezat în fața substantivului → _____

• un verb la timpul trecut → _____

• un verb la timpul prezent, altul decât **a fi** → _____

17 Scrie cuvinte înrudite, ca formă și înțeles, cu:

școală: _____

carte: _____

moș: _____

18 Încercuiește varianta corectă. În text, cuvântul **tablă** are sens de:

a) foaie de metal;   b) tabla înmulțirii;   c) suprafață pe care se poate scrie sau desena.

19 Numără corect silabele din construcțiile de mai jos și scrie cifra corespunzătoare.

are-n mână → silabe

vremea-n care → silabe

c-a fost neagră → silabe

cartea-i nouă → silabe

de pe-acuma → silabe

s-aude vântul → silabe

20 Redactează o compunere, de 10 – 15 rânduri, cu titlul „Din nou la școală”.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

